

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
mindennap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Szabadka IV. Rákóczi-ut 20.	
Telefon: 300.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben házhoz hozva	
egész évre	14.00
fél évre	7.20
negyed évre	3.60
egyóra	1.20
Vidékre postán küldve	
egész évre	17.40
fél évre	8.70
negyed évre	4.35
egyóra	1.40

Válságok.

Csendes lehangoltság érezhető a levegőben, mintha telelehelték volna valahol epekedő sóhajásokkal, ami most hogy szétoszlott, eljut hozzánk is egy darab ebből a fellegből és ráül látatlanul a fejekre.

Pedig alapján semmi sem történt. Egyszerűen a régi felkeltek helyükről és hagyják meleg székeiket hülni egy kicsit. Egyébként arcok cserélődnek csak és nem emberek, elvek terjeszkednek és nem igazságok; ujság nincs ebben, itt a természet maga rendezkedik, mi legfeljebb a mozgást, a cselekvő mozgást játsszuk hozzá, hogy elkészítsük alacsony statisztaszerepben az Ember — komédiáját.

Megtörtént a végtiszteltetés, utána részeg kis vívások következnek. Soha sincs megállás, a pauszák is tele vannak konzekvens, apró mozgásokkal, még ha reflexszerűek azok és vergődésben visszautóik is.

Tisza elment, széles gesztussal csinált vegyes hangú zürzavarban szépen eltemették, elmondták róla hogy miniszterelnök volt és ember, aztán a nagy háborgásból kikapott valaki másikat a sors és mi most ezt emeljük vállainkon piederstálra.

Clam-Martini lemondott. Tudomásul vettük. E pillanatban az egész börtön alig érdekelheti Magyarországot más, mint hogy — ki lesz a másik és milyen elvekkel jön. Dobra ütni, zajosan aprehendálni és más egyebekre igazán kevés szükség van. Ide kommentárt fűznek eleget majd ellenfeleink, kiknek sajtója földomlásnak hisz fanatikus rövidlátással minden körgördülést, mely egy szerencsétlen bogárkának okozhatja legfeljebb halálát.

De ez most, amikor oly bő aratás van ebből a haretereken! Katasztrófa nem történt, tragédiák nem játszódtak le. Elvesztették néhányan a — tekintélyüket, esetleg a befolyásukat is, ezért folyhat a háború a tisztességes békekötésig.

Energiára több szükség lesz, ha majd elfutott fölöttünk a tobzódások fájdalmas esztendősoportja, amikor igazán össze kell fogni, hogy jószagu ráfreccsentésekkel lefogjuk a testre, arcokra sárgult bűnök átható illatát.

Menjenek csak az alakok; mindenkiné saját magára van első sorban legnagyobb szüksége: először, hogy védekezzünk ránk szorított igazságtalanság ellen; másodsorban, hogy higgyünk az egy ember egész külön nagy győzelmében — önmaga felett.

Kicsiségekért felaprózódni, ami-

kor kilátásokkal van tele a következő pillanat, melyért kezünkkel kell csak kinyujtanunk, hogy a miénk legyen, igazán nem érdemes.

Hagyjuk az elemzéseket, nemesebb, egészségesebb válságokra, ha örülünk kell; a sirás pedig egészen jó látvány — a temetéseknél.
Radnai Oszkár.

A német buvárhajók sikeres munkája.

Berlin, jun. 21. Wolff-jelentés: A tengerészeti vezérkar főnöke közli:

1. Buvárhajóink tevékenysége folytán az északi zárt területen újabban 26,000 bruttó tonna hajótért sülyesztettünk el.

2. A Földközi-tengeren dolgozó egyik buvárhajónk június 13-án éjszaka a messinai uttól délre egy ismeretlen 4000 tonnás fölfegyverzett gőzöst sülyesztett el és 15-én ugyanazon a helyen két, erősen biztosított ellenséges kísérőhajót megtámadott. Másfél óra alatt a 3 gőzösből álló kíséretből — két 5000 tonnás és egy 4000 tonnás hajót, melyek mindegyike meg volt terhelve — egy sem menekült meg.

Lemondott a svájci külügyminiszter.

— Távozásának oka: a békeközvetítés. —

Bern, jun. 20. A svájci sajtó nyugodtan fogadja Hoffmann szövetségi tanácsosnak, a svájci külügyminiszternek a lemondását, akinek tudvalevően az Oroszországgal való békeközvetítése miatt kellett távoznia. Azt a reménységét fejezi ki a sajtó, hogy az eset semmiféle következményeket sem fog maga után vonni.

Lemondatják az olasz hadügyminisztert.

— Visszatér Salandra? —

Lugano, jun. 20. A Corriera Della Sera a kormány ellen támad és azt a reménységét fejezi ki, hogy Salandra vissza fog térni és hogy a hadügyminiszter is le fog mondani.

Teljes a bizalmatlanság az új olasz kormány iránt.

Lugano, jun. 20. A rekonstruált olasz kormány helyzete teljesen bizonytalan még most is. A küszöbön álló parlamenti küzdelmek nagyszabásúaknak ígérkeznek. Eddig 30 képviselő jelentkezett szólásra. A nemzeti sajtó Bosellinak azonnali lemondását követeli. A Messaggero követeli, hogy titkos ülést tartsanak, hogy Orlandót felelősségre vonhassák. Az intervencionista blokk mindennap tart üléseket.

Három és fél millió tonnánál több az elsülyesztett hajó.

Berlin, jun. 20. Május hónapban a szövetségesek 869000 tonna hajóterü hajót sülyesztettek el, ezzel a buvárhajóharc megkezdése óta 3.667,000 tonna hajóteret vesztettek ellenségeink.

Megkötözik a spanyolokat.

Lugano, jun. 20. Dato spanyol miniszterelnök megtiltotta mindennemű népgyűlés megtartását és bevezette a sajtócenzurát. Az erőszakos kormányuralom küszöbön áll. A legszélsőbb ellenzéki pártok, a köztársaságiak és a szociálisták hevesen támadják a kormányt.

Emelik a tisztviselők családi pótlékát.

Budapest, jun. 20. Egy budapesti napilap értesülése szerint Esterházy Móric gróf miniszterelnök a tisztviselők anyagi helyzetének a javításért illetően mindenképp előtt a családi pótlékot fogja emelni. Ezzel kapcsolatban a miniszterelnök az indemnitási javaslatot is elő fogja terjeszteni a képviselőházban.

Csak négy főispán nem mondott le.

Budapest, jun. 20. A Tisza-kormány főispánjai — négy kivételével — valamennyien lemondottak és fölmentésük iránt még a lemondott kormány tett előterjesztést. A négy főispán a következő: Mikes Zsigmond gróf brassói, Bernády György marosvásárhelyi és Somogyi István nagy-küküllői főispán, a negyedik pedig dr. Medve Zoltán Krasó-Szörény vármegye főispánja.

Konstantint elkisérik hivei.

Athén, jun. 19. Konstantin volt görög király hivei tovább mennek Görögországból Konstantin után.

Elsülyesztett petrolumhajó

Bern, jun. 19. A Progrés de Lyon jelenti Newyorkból: A Noreni amerikai petrolumhajót heves ütközet után hét kilométer távolságból elsülyesztették.

Értekezlet a kiskertek ügyében.

Egy bizottság látogatta meg a szabadkai kiskerteket.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap délután 5 órakor dr. Biró Károly polgármester vezetése mellett egy bizottság ment ki a szabadkai tisztviselők kiskertjének megtekintésére. A bizottság Kiss Lajos szabadkai földbirtokossal élén alakult meg. A törvényszéket dr. Oláh Ferenc táblabíró, a vasutat dr. Czelláth Géza máv. üzletvezetőségi titkár, a postát Nagy Géza postatiszt képviselte. A kiskertek megtekintésénél jelen volt Kovács Sztrikó István Szabadka város kertesze is.

A szabadkai kir. törvényszék részéről megjelentek még dr. Lahner Antal, dr. Bakula Géza, dr. Konec Mihály törvényszéki bírákon kívül Prokesch József j. b. tisztviselő és Sztrikó Jeromos törvényszéki tisztviselő.

A városi zeneiskola záróünnepélye.

— **Hogyan éri el a nagy eredményt Lányi igazgató?** —

(Saját tudósítónktól.) A szabadkai városi zeneiskola tegnap délután 5 órakor tartotta az intézet dísztermében záróünnepélyét, melyen igazán nagyszámú előkelő közönség jelent meg.

A hangverseny impozáns hangulatban játszódott le és a jelenlévők lelkét a zenei varázs meleg, benső érzései járogatták át. Az intézet igazgatójának, Lányi Ernő zeneköltőnek mesteri tehetsége hűen vetődött vissza a tanítványok tudásában, mely a legintenzívebb tökélyre emelkedett.

A program egyes pontjai lelkes tapsokat váltottak ki a közönség körében.

Az ünnepély bevezetésül a zeneiskola női kara lépett a pódiumra és a „Stabat mater“ három részletének eléneklése után a zugó tapsvihár között szólalt meg a Mozart Adagio lágy hullámai, Kohn Margitka ügyes, temperamentumos játékában.

Majd Vig István Hubay mazurkáját játszotta el ügyes hegedűtechnikával. Utána *Ljubibratics* Helén lányan csengő hangján Böhm „Still, wie die Nacht“ és Grieg *Solveigs* dalát énekelte el a legnagyobb tetszés mellett.

Kellemes hangulatot keltett Czittler Vilma és *Palotás* Anna kettős éneke Weber „Büvös vadász“-ából.

5000 koronás büntetés a dohánycsempésző vasutasokra.

Pár nappal ezelőtt óriási dohánycsempészés nyomára jöttek szabadkán a titkosrendőrök. Három vasutast sikerült is letartóztatni ebben az ügyben. Az egyik Virág Pál máv. irodakezelő, aki egy izben éppen 50 kiló albán dohányt adott el egy altisztnek, kilóját 54 koronájával. A másik két tettes Gadó Mátyas kisegítő fűkező és Petrás István üzletvezetőségi szolgáló, akiknél szintén találtak dohányt.

Valószínű, hogy ezek a dohányt abból a szállítmányból lopták el, mely Szabadkán át Németországba

A kiskertek megtekintésének célja a kezelés szélszerűségének megbeszélése volt. Kiss Lajos nagy agilitással működött közre és a bizottsággal egyetértően fejezte ki megelégedését a kiskertek intenzív gondozása fölött. — Tekintettel a nagy szárazságra, a kiskertek művelése lehető legbelterjesebb. Kiss Lajos szakvéleményeit a kiskertek nagyszámú gárdája hallgatta végig. A művelés hibáinak fölemelítésével egyidejűen nem mulasztotta el megadni a szükséges tanácsokat és utasításokat.

Sok buzgó dr. juris művelői itt a kiskerteket már a megalakulástól kezdődően azzal a lankadatlan igyekezettel, mely a családi gondok legminimálisabbra való lepassztását tűzte ki célul, mikor beszegődtek a föld jármába.

A gyengéd összhang méltán váltotta ki a legzajosabb elismerés tapsait. Csiby Margit ügyes, energikus zongoraművészete a Mozart-hangversennyel hasonló tapsvihart szült. Nemkülönben Mandessohn tercettje Czittler Vilma, *Miskolczy* Ilona és Csiby Margit énekében megkapó hatással volt.

Ezután a gyerekművész, Nagy János, *Rados* Dezső büszkesége Vieuxtemps fis-moll hangversenyével csodás huru hegedűjén bravurokat művelt.

Befejezésül a női énekkar Lányi két magyar dalát és Erkel Himnuszát énekelte el, megadózta a közönséget egy szűnni nem akaró tapsvihár orkánjával.

Szabadka művészlelkű közönsége, mely talán más városoknál is jobban belátja a zene nagy fontosságát és óriási hatását a lélek fejlődésében, eddig is hálás volt Lányi Ernő iránt, de a legbarátságosabb és legkedvesebb zene tanár: évről-évre, napról-napra mindjobban megszereti, ha hallja ezeket a nagy eredményeket, melyeket kicsiny és nagy növendékeiben a maga részéről egyaránt könnyű módszerrel ér el. Ez a módszer neki könnyű, de másoknak nehéz, pedig egyszerű: a kedvesség.

volt irányítva. A 40 vagon dohánynak a fele ugyanis nyomtalanul eltűnt.

A három vasutas ellen jövedéki kihágás miatt indult meg az eljárás és most a pénzügyőrség, mely a rendőrség ama megállapítása után, hogy itt rendszeres csempészés történt, átvette az ügyet, Virág Pált elítélte pénzbírságra, de ő kijelentette, hogy nem tud fizetni. Ezért az ő ügyének a tárgyalása törvényszék előtt fog végleg eldőlni. Gadó Mátyas 3668 korona és Petrás István 1400 korona pénzbüntetést kapott.

Fekete Dénest elítélték.

— **A meggazdagodott detektív.** —

(Saját tudósítónktól.) Fekete Dénes ügyének tárgyalása tegnap délelőtt tíz órakor kezdődött. Az előjelek szerint látható volt, hogy az ügyben ítélet csak a késő délutáni órákban várható.

Tegnap egész délelőtt folyt a tárgyalás, melyet dr. *Brestyánszky* Miklós rendőrkapitány vezetett. A városi székház harmadik emeletének raktárhelyiségében oly szokatlan hangulat uralta a lelkeket. Az izgatottság és nyugodtság vegyes atomjai vad vihartombolással kászolódtak, hogy szinte a várakozás eshetőségeinek orkányszerű háborgása dult a bensőkben.

A tárgyalások esti hét órakor fejeződtek be. Ezek során a leg súlyosabb ítélet volt előrelátható. Pontban esti hét órakor dr. *Brestyánszky* Miklós rendőrkapitány ítélethozatalra vonult vissza. Az ítélet elkészítésével teljes fél órát foglalkozott, majd háromnegyed 8 órakor az ítélet kihirdetése következett.

Mühlberg Oszkár főhadnagy, a Pamutközpont katonai szakértője által a nemrégiben lefoglalt 1339 darab szövetárut az ítélet szerint elkobozták és azt négyötöd részben a rokkant katonák, egyötöd részben pedig *Toller* Ignác detektív részére utalták ki. Toller így 40 ezer koronához jutott.

Mühlberg Oszkár, a Pamutközpont katonai megbízottja már intézkedett is, hogy a rokkant katonák javára elkobzott árut már ma a Pamutközpont címére elszállítsák.

Fekete Dénest három rendelet be nem tartása miatt mondták ki bűnösnek. Első két esetben 2—2 ezer korona fő- és 1—1 ezer ko-

rona mellékbüntetésre; a 3790. számú miniszteri rendelet áthágása miatt pedig ezer korona fő- és 500 korona mellékbüntetésre ítélték. Összesen 7500 korona pénzbüntetést szabtak ki rá.

Az ítélet meghozatalánál súlyosító körülménynek tudták be, hogy Fekete a nála talált 1339 darab pamutáruból csak tíz darabot jelentett be, melyből a lefoglalt darabok között 6 darabot megtaláltak és azt neki vissza is juttatták. Enyhítő körülménynek vették, hogy rovatlan előéletű és hogy mint kereskedő kevésbé rendelkezik intelligenciával — ugyhogy a rendeletek kiismerésében nem lehet eléggé jártas.

A szakértő és ellenszakértő nem vonta kétségbe, hogy a lefoglalt áru bejelentés tárgyát képezi.

Az ítélet megjegyzi, ha az elkobzás jogerőre emelkednék, úgy a szakértői költségek a lefoglalt áru értékéből fedezendőek, ellenkező esetben pedig a terhelt tartozik megfizetni.

A gyorsított eljárás értelmében az ítélet ellen 8 napig lehet felebezéssel élni, — mely joggal azonban — az ítélet kihirdetésekor sem a terhelt, sem képviselője, dr. *Janiga* János ügyvéd, országgyűlési képviselő nem élt.

Az ügyész, dr. *Brenner* József az ítéletben szíatén megnyugodott.

Érdemesnek tartjuk ez ügyben megjegyezni, hogy Fekete Dénes nem rejtett el árukat, mint sokan hiszik, mert hiszen minden a raktárában volt a polcokon, hanem csak abba a hibába esett, hogy elmulasztotta bejelenteni áruit a Pamutközpontnak.

Ne rakjuk takarékbba a pénzt!

— **A pénznek a lövészárka.** —

A hadikölcsön jegyzési határidejének meghosszabbítása még alkalmat ad azoknak a haza iránti kötelességük teljesítésére, akik eddig elmulasztották.

Nem a takarékbba, meg a ládafiában van most helye a pénznek; annak is harcra kell indulnia, — nem pedig tétlenül hevernie — és a pénznek a lövészárka: a hadikölcsönkötvény. Önnét fogja diadalmasan visszaverni ellenségeink álnok támadásait, melyek arra vannak alapítva, hogy kimerülünk és kifáradunk.

Oda masirozzanak tehát most a tőkék, hogy bizonyítsák tegyenek az egész világ előtt törhetetlen kitartásunkról és a biztos siker érdekében hozott áldozatkészségünkről! Gyávának mondjuk azt a katonát, aki elszökik a küzdelem elől; hát akkor mily névelül illeszük azt, aki nemesak saját testét, hanem még vagyonát sem küldi a harcra?

Egészen világos, hogy a hadviselés óriási költségeit elő kell teremtenünk, hiszen ez az alapja, a kiinduló forrása minden sikernek, melynek eredménye hozza

számunkra a régtől nélkülözött áldásos békét.

Minden hadi kölcsönjegyzés a békét hozza közelebb és ennek érdekében minden áldozat kevés. Ma még gondoktól görnyedünk és aggódunk azokért, akik testükkel védenek minket, ma még harcunk és nélkülözünk, de akkor, ha sikeresen ér véget a harc, akkor felszabadulnak a lelkek örömtűzek fognak szállni az ég felé és a béke áldása fogja előnteni ismét a világot.

Ez az a szent cél, amelyért küzdünk lángoló hittel és lelkesedéssel, mert a mi harcunk, harc a békéért.

Jól gondoljuk meg tehát mindnyájan, mit jelent ennek a célnak elérésére a hadikölcsön és küldjük harcra, a lövészárkba minden pénzünket, mert ott van most rá szüksége a hazának!

Kávéházakban kérje a

„Délvidék“-et!

Váltsa meg már ma a jegyét a

Korzó Mozi

Berki- : :

kabaréhoz!

Kenyér nem jár az ebédhez.

— Maximálás 300 évvel ezelőtt. —

Az élelmiszerek, ruházati cikkek és munkabérek árszabályozása nem a mostani világháború születte. Ilyen rendszabályokat századokkal azeiőt is alkotott a hatóságok. Erdekes adatokat találunk erre nézve a vármegye régi közgyűlési jegyzőkönyveiben is, melyek bizonyára sem álltak elszigetelten és hasonló intézkedések más törvényhatóságokban is előfordultak. A vármegye ama korbeli üléséből a következő rendelet adta ki:

Az tímárok és varga mesterek az boeskorbört huszonöt pénznek felette ne adják; egy férfi öreg zekernye sarut egy forintnak felette ne adják. Az asszonyi öreg sarut egyjé 65 pénzben agyjanak. Egy öreg férfi zekernye sarunak fejlesét felette ne csinálják. Ezeknek tilalma 12 forint bírság legyen, Ispán uram büntesse vele. Mészáros emberek, azon kívül

egyéb kereskedő emberek is, senki az igen jó ökor bört negyedfél forintnak felette ne merje adni s ne adja. Az mely alábbvaló mint ökor, és a tehénbört, alább illendő áron aggya. Az juhört senki az javát felljebb 33 pénznek felette ne aggya, 12 forint büntetés alatt.

A munkabérekre vonatkozólag pedig

határozott, hogy az kapásnak senki többet egy napra 12 pénznel ne adgyon, ebédre két tál étkei, de *kenyeret adni ne tartozzon*. Ha pedig napestig kenyeret és egyéb ételt ad neki, *pénzt csak 8 pénz adjon, 12 forint büntetés alatt*.

Ugyanazon év április 8 iki közgyűlésben az határozott, hogy az tehén husnak fontját a mészárosok mindenütt 3 pénzben vegyék az vármegyében; az ki ezen kívül cselekednék, 12 forint legyen bírsága.

Szabadka legnépszerűbb tanintézte.

— Adatok a zárda iskolájáról. —

Most hagyta el a nyomdát a Tereziánium-tanintézet értesítője. Igen érdekes összefoglaló kimutatást találunk Szabadka eme legnagyobb iskolájának a növendékeiről. Eszerint az apácák vezetése alá tartozó intézetben a polgári iskolát 380 tanuló látogatta az elmúlt év folyamán; a női kereskedelmi szaktanfolyamban 28 tanuló volt, a felső kereskedelmi leányiskolában 90, az elemi iskolában 337. Az egész intézetet összesen 835 növendék látogatta. Ebből a nagy látogatottságból kitűnik, hogy az iskola Szabadka városának egyik legnépszerűbb iskolája. Igazán időszerű, hogy ezt a nagy iskolát, mely ily szép fejlődésnek

indult, a város támogassa, mert ezzel a szabadkai és bácskai közönségnek teszi a legnagyobb szolgálatot. Hiszen kívánatos, hogy Szabadka leánygyermekéi megfelelő egészséges iskolába járjanak. Ez a csaknem ezer növendéket számláló iskola, mire kiépül teljesen a felső kereskedelmi iskolája, bizonyos, hogy ezer növendéket fog számlálni, mert jövőre a kereskedelmi iskola középső osztálya is párhuzamos lesz, ami a beiratkozásokból látható, mert alig van már ide 10-15 növendékre hely. Biztos, hogy ha a felső osztály is megnyílik, a tanulók száma felül is mulja az ezert.

A katonai szabadságolások új rendje.

— Szükséges az elüljáróság véleményezése. —

Az immár csaknem három év óta tartó háborúokozta kivételes viszonyok folytán napról napra szaporodnak az egyes katonai (népfelkelési) szolgálatot teljesítő egyének és ezek hozzátartozói által benyújtott különböző kedvezmények elnyerését célzó oly kérvények, amelyek hatósági igazolás és véleményezés nélkül el nem bírálhatók. Ezek az alábbi három csoportba foglalhatók össze:

- a) a hadrakelt sereg körletéből a mögöttes országrészbe az állandó tartózkodási helyre, vagy annak közelébe való áthelyezés iránti kérvények;
- b) a mögöttes országrészben katonai szolgálatot teljesítő egyéneknek állandó tartózkodási helyükre vagy ennek közelébe való áthelyezésre irányuló kérvények, és
- c) hozzátartozók elhalálózása, vagy súlyos megbetegedése címén való rövid szabadságok, valamint sürgős családi és fontos, a lét fenntartást veszélyeztető ügyekben 14 napnál hosszabb időre való szabadságok engedélyezése iránti kérvények. Minthogy ilyen kedvezmények a katonai érdekekre való tekintettel csak aránylag kevés embernek ad

hatók meg, azon célból, hogy ezekben az igazán arra rászorultak részesülhessenek és a kérelmek igazságosan és egyöntetűen legyenek elbírálhatók, szükséges, hogy az ebbeli kérvényekben fölhozott indokok a közigazgatási hatóságok részéről megvizsgáltassanak, ennek eredményéhez képest igazoltassanak, vagy megáfoltassanak és a kérvények a kérelem teljesítésének szükségességére nézve az egyesek családi vagyoni és egyéb körülményeit, valamint a helyi viszonyokat tekintetbe véve konkrét javaslatlétel mellett igazságosan véleményeztessenek.

Ennélfogva Szurmay Sándor honvédelmi miniszter most Szabadkára is rendeletet köldött, mely szerint a belügyminiszterrel egyetértőleg elrendeli, hogy a fentebb felsorolt kedvezmények elnyerését célzó kérvények az illető községi elöljáróság és járási főszolgabíró illetve városokban a polgármester által a fentiek szerint megvizsgáltassanak és véleményeztessenek. Ez az igazolás és vélemény magára a kérvényre díj- és bélyegmentesen hivatalból vezetendő rá.

NAPI HIREK.

A „Délvidék” hadifogoly-levelező osztálya

A „Délvidék” hároméves nagyarányú és mindent felölelő háborús tevékenységét folytatja, amikor felállította a teljesen ingyenes hadifogoly-német és francia-levelező osztályát. Hadifogságban sanyló katonatestvéreink a legtöbb esetben azért nem kapják meg hozzátartozóiknak leveleit, mert helytelen a megcimzés és magyar nyelven íródnak. Tudvalevően magyar levélcenzor rendszerint nincsen az ellenséges államokban és ennek következtében a magyar levelezéseket nem továbbítják.

A német és francia nyelven írt és pontosan megcimzett levelek biztosabban eljutnak rendeltetési helyükre; ezért állítottuk fel hadifogolylevélíró osztályunkat és az minden szombaton délelőtt 10 órától délig tart hivatalos órákat a szerkesztőség irodájában. Ez idő alatt bárkinek teljesen ingyen megírják német vagy francia nyelven a hadifogolyoknak szóló leveleket. A levélírás természetesen teljesen ingyen történik. Mindenki magával hozza a pontos címet és egy hadifogolyok részére szóló levelezőlapot.

A múlt szombaton Milánkovics Fábán és Rudics Bertalan levelezését intéztük el.

A kalocsai érsek sikert kíván a szabadkai leánygimnáziumhoz. Vajda Gyula dr., a szabadkai felső leányiskola igazgatója megküldte az intézet ezidei értesítőjét Várady L. Arpád kalocsai érseknek és az érsek most megleghangu levelet intézett az igazgatóhoz. A levélben mindenekelőtt köszönetét fejezi ki azért, hogy a Vajda Gyula dr. böles vezetése alatt álló iskolának elmúlt iskolai évi értesítőjét neki megküldte, aztán sok sikert kíván a következő tanévben megnyíló leánygimnáziumhoz.

Miniszteri bucszkodás Szabadkától. A letűnt vallás- és közoktatásügyi miniszter átiratot küldött Szabadka törvényhatóságához és ebben értesíti lemondásáról a várost. Nem mulasztja el a volt munkapárti miniszter, hogy szintén szívből köszönetet mondjon a városnak azért az odaadó támogatásáért, melyben őt kormányzásának ideje alatt támogatta. Mi erre azt válaszoljuk, hogy jó-jó, de csak inkább támogatjuk Apponyt, az új minisztert, mint elődjét istáptuk.

Egy rokkant kinevezése. Harmos László 36 ik gyalogezredbeli hadapródjeitelt, ki a rózsahegy rokkantügyi hivatalnál van beosztva — tegnap értesítették záczlói kinevezéséről.

A függetlenségek mozgalmá. Hogy az Eszterházy-kormányval a függetlenségek kerültek uralomra, az eddig gyöngé, elnyomott erő most a vidéken is általánosan szervezkedik — Igy újvidéken is legutóbb megalakították a Károlyi-pártot.

Ki akar főispán lenni? A szabadkai városi székház tisztviselői rendkívül nagy politikai hozzáértéssel — egy nagyarányú akciót

megindításán tanácskoznak. — A főispáni szék betöltésével kapcsolatosan szerte szállinkozó kombinációk szerelenségeinek akarja ez elejét venni, amennyiben a pozitív adatok beszerzése végett szükségesnek tartják egy körív kibocsátását, amilyen összegyűjtenék a főispáni székre aspirálók neveit.

Vizsgálatok a női kereskedelmi szaktanfolyamon. A zárda női kereskedelmi szaktanfolyamán az évrzáró vizsgák hétfőn délelőtt 8 órakor kezdődnek. A tanfolyam iránt érdeklődő köröket korlátozott számban szívesen látja a vizsgágon a tanfolyam igazgatósága.

Kitüntetések. Korizmic László 8. huszárezredbeli százados az ellenséggel szemben vitéz magatartásának elismerésül a katonai érdemkereszt 2. osztályát a hadi-ékitménnyel és a kardokkal Védernyak Agost 36. gyalogezredbeli tartalékos főhadnagy pedig a Signum Laudist a kardokkal újólag kapta.

Miniszterek Szabadkához. Jankovich volt miniszteren kívül Ghillány Imre volt földmívelésügyi miniszter is ma köszönő levelet intézett Szabadkához, a tőle tapasztalt készséges támogatásért. — Ezenkívül az új belügyminiszter, Ugron Gábor is üdvözli a várost Kéri a várostól a támogatást minisztersége alatt.

Hirdetéseket felvesz a „Délvidék” kiadóhivatala.

A záróra meghosszabbítása. Az új kormány a Tisza-kormány záróra-rendeletét hatályon kívül akarja helyezni és új rendelettel készül szabályozni a záróra kérdését. A legközelebbi minisztertanács már foglalkozni fog ezzel a kérdéssel és az új rendelkezések a hivatalos lap egyik legközelebbi számában fognak megjelenni. Egyelőre arról van szó, hogy a színházak, kabarék, mozik és mulatóhelyek záróját tizenegy órára tolják ki. Ha kávéházi érdekeltségek kéri fogják a tizenkét órai zárórának egy órával való meghosszabbítását, az új kormány, hír szerint, nem fog ettől vonakodni.

Üdvözet a harcterről. Polyakovics Máté 6 ik honvéd gyalogezredbeli önkéntes tizedes a Délvidék útján küld üdvözetet — a szabadkaiaknak — a következő sorokban: „Rekkenő hőségben, digó esendben üdvözet a szabadkai lányoknak és fiuknak” Lapját a Délvidék Lakner Endre Kosuth utcai drogériájának kirakátaban állította ki.

Katonai kinevezések. A király a háború tartamára népfelkelő főhadnaggyá nevezte ki az állománybavétel napjával Popovits Dusan volt főhadnaggyot, a 6. népfelkelő parancsnokság nyilvántartásában. — Tartalékos igazságügyi segédtsíztviselővé nevezte ki a magyar királyi honvédelmi miniszter Musa István dr.-t, 6. honvéd gyalogezredbeli egyévi önkéntesi karpaszományos tartalékos címzetes őrmestert, 1917. június hó 1. i ranggal.

— Biztos a leánygimnázium megalakulása. A szabadkai leánygimnázium létesítésénél városunk polgármesterének dr. *Biro Károlynak* szava jelentékeny szerepet játszott a döntésben. A tanácsi felterjesztés is a leánygimnázium mellett foglalt állást. Dr. *Vajda Gyula* igazgató külön kérésére pedig dr. *Janiga János* országgyűlési képviselő is szót emelt a kormány-nál az intézményért. Városunk vezetőinek buzgó törekvései juttatták Szabadkát abba a szerencsés helyzetbe, hogy a leánygimnáziumot megkapja. Most — mint jelenthetjük — megalakulása végleges, amennyiben eddig már 30 tanuló jelentkezett felvételre. A beiratások még mindig folynak.

— Egy tanító gyógytalálománya. Hős katonáink közül sokan kapnak átfázás folytán a lövészárokban fekélyesebű lábukat mely kórral szemben a modern gyógytudomány tehetetlenül áll s a szenvedő betegnek bár lassan, de biztosan el kell pusztulni bajában. Annál érdekesebb és örvedetesebb jelenség, hogy *Gotthárd Sámuel* nyugd. ág. ev. tanító *Palánkán* évek óta oly gyógynövényt kultivál, mely a bajt két héten belül gyökeresen kigyógyítja. Miután a nevezett tanító magángyógyítással nem foglalkozik, mint hazafi s mint emberbarát, ajánlatot tett a növény kipróbálása s a kórházakba való bevezetése céljából a honvédelmi minisztériumnak, Bécsbe és Berlinbe. Az ajánlatot mint első a honvédelmi minisztérium elfogadta és a próbák megejtésére a palánkai járásorvos dr. *Dembitz Sándor* van megbízva. A többi próbát valószínűleg Bécsben és Berlinben fogják az illetékes szakközégek végrehajtani. Ha bevélk, *Gotthárd* lesz a felajánlott gyógynövények szállítója.

— Ötszörösen kitüntetett tábori lelkész. *Kun László* szászfencsi fiatal plébános a háboru kezdete óta a harctéren teljesít szolgálatot és tábori lelkészi minőségben már öt érdemelet szerzett magának, közte két *Signum Laudis* a kardokkal. Ez utóbbiakat azért kapta, mert az orosz harctéren együtt indult rohamra katonáival. A többi érmelet még Szerbiában kapta, ahol egy srappellszilánk meg is sebesítette. A honvédek tábori ujságját is ő szerkeszti és a befolyó tiszta jövedelmet a harctéren elesett honvédek özvegyei és árvái segélyezésére fordítja.

— Aki civil korában katona volt. Ma érkezett haza a 86 osok frontjáról *Horváth Péter* szabadkai illetőségű egyén, aki miután 18 keserves hónapot töltött a harctéren, haza lett boesájtva azzal, hogy tulajdonképpen nem is katonaköteles. Így szolgálta *Horváth* a legboldogabb civil napjait a katonáéknál.

— Esőzések Délbácskában. Jelentéseink szerint tegnap Délbácska jelentékeny részében nagyobb esőzések voltak. Így különösen Zomborban és ennek környékén esett bővebb mértékben eső.

— Az olesó József. A tanító kérdezi a tanítványoktól: „Micsoda rosszat követtek el Józseffel testvérei, amikor őt eladták? Feláll az egyik nebuló és hirtelen válaszolja: „Nagyon olesón adták el Józsefet.“

Dr. Szántó Gábor pancsovai munkáspénztári h. főorvos, nőgyógyász és szemész. Rendel délután 2—3-ig. (Kunetz-ház) Deák- és Mihály-u. sarak.

Meghaltak:

Biermann Károly, VIII. kör, 17. *Milodánovics Adám* földmives, I. kör, 426., 75 éves korában. *Sárcseics József*, 66 éves korában. *Petőfi Ilona*. *Özv. Berger Benjaminsz*, szül. *Schön Julianna*, I. kör, 328., 82 éves korában.

A „Délvidék“ már fél ket-tőkor kapható az utcán.

CSARNOK.

Elmult.

Irtá: RÓZSA (VÉSZTŐ.)

Álmodtam meséket, esodákat szépet; Lelkemben örökös vulkánok égtek... Elmult.

Álmodtam örökös napsugárt, derüt, Mig a napos égre felhő nem került... Elmult.

Azt hittem, az Élet kacagás, nóta És bár nem sok idő mult el azóta... Elmult.

Azt hittem, minden könny fájt és igaz Hittem, hogy virág és illatos vigasz... Elmult.

Azt hittem, ki mosolyg, belül is nevet, Azt hittem, ki mondja igazán szeret... Elmult.

Aztán elment minden.

Elmentek a vágyak, nincs már illat, álom, Imbolyogva utam alig-alig járom. Elcsukló hangokból befelé sirás, Eltűnő emlékek — néhány fakó irás, Sok-sok álmainnak foszlánya, hullása, Piros rózszaszimok lassu hervadása... Ez maradt még vélem.

S akáclevél sárgul... Elmult.

Közgazdaság.

Mikor veszi kezdetét a hadikockázat az életbiztosításban? Az életbiztosító társaságok a tartalékosoknál és a népfelkelőknél vállalt hadikockázatot illetőleg kikötik a kötvényfeltételeiben, hogy a kötvénynek legalább hat (6) hónapig kell érvényben lennie, hogy az a hadibiztosításra is érvényes legyen. A m. kir. Curia kimondotta, hogy a hat hónap nem a biztosítottnak katonai szolgálatra történt behívása időpontjától, hanem a hadüzenet vagy a mozgósítás időpontjától számítandó. — Vagyis a kötvénynek az 1914. évi július hó 31-én kitört háboru előtt legalább hat hónappal érvényben kellett lennie, hogy a biztosító társaság a hadi kockázatért is szavatoljon (Curia 4736. P. IV. sz. ítélete).

A gyáripari készletek tüzbiztosítási díjai. A magyar és osztrák tüzkárbiztosító társaságok június hó 1-étől kezdődőleg 20%-kal emelték fel a gyáripari készletek tüzbiztosítási díjait.

A hadinyereségadó kezelése. A pénzügyminisztérium 157,000 számu rendeletével szabályozta a hadinyereségadó kezelését. E rendelet értelmében a hadinyereségadó a törvényhatósági joggal bíró városokban és a rendezett tanácsu városokban a városi adóhivatalnál, másutt pedig a m. kir. adóhivatalnál fizetendő, két egyenlő részletben. E részletek közül az egyik az I. foku kivételre vonatkozó értesítéstől számított 30 napon belül, a másik az értesítéstől számított hatodik hónap utolsó napján esedékes. Az az adózó, aki tartozását a megállapított időre be nem fizeti, 5 százalékos késedelmi kamatot fizet.

Tilos a burgonya postai szállítása. A kereskedelemügyi miniszter a buza-, rozs-, árpa-, tengeri- és rizs-liszt, valamint mindenemű szalonna, hárj, zsír és sertészsír postai forgalmának korlátozásáról kiadott rendeletben foglalt minden rendelkezést kiterjesztette a burgonyára is. Eszerint a magyar szent korona országainak területén kívül fekvő helyekre burgonyatartalmu csomagokat postán szállítani tilos. Ez a rendelet július 1-én lép életbe. S. F.

Hol kapható a „Délvidék“?

A *Délvidék* a következő üzlet-helyiségekben kapható Szabadkán, délutánonként 4 óráig fogva:

Fejes Károlyné. Kálmán-utca.
Filoy Jenő. A postával szemben.
Gerber Jakab. Kossuth-utca.
Hercz József. Petőfi-utca.
Krécsi A. Nándor. Deák-u.
Krizsánovics Péter. Zombori-ut.
Kulmcsics Sándor. Zimonyi-ut.
Kunszabó Lajos. Pázmány-u.
Nojcsék Géza Beresényi- és Damjanich utca sarak.

Pukkel István. A képezdével szemben

Rieger Mihály. Vörösmarty-utca és Zombori-ut sarkán.

Riesz Dezső. Bajai-ut.

Sibality Illésné. Vörösmarty-u.

Felelős szerkesztőnk telefonszáma: **Palics 34.**

Főszerkesztő: *Pinterits Károly* igazgató, Budapest.

Főmunkatárs: *Dr. Fontányi József* ügyvéd, Szabadka.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetséges könyvnyomdájában Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám.

IZLÉSES ÉS OLCSÓ ÜZLETI LEVÉL-
::: PAPIROK ES BORITÉKOK :::

SZENT-ANTAL
KÖNYVNYOMDÁBAN

SZEREZHETŐK BE.

Bácskai utasok figyelmébe!
A „Délvidék“ kapható Zombor, Baja, Ujvidék és Szabadka, vasuti hírlap-árusítóinál.

Valódi amerikai fogak és fogsorok

Rövidlegeségek fogászati munkákban, arany és platinából, valamint arany és platinafogak, koronák és hidak, ugy-szintén szájpádlás nélküli fogak. Fog-huzás teljesen érzéstelenítve és fog-tömések (plombok). *Schäffer Geza* vizsgázott fogtechnikus, Szabadka, Kossuth-u., Prokes-ház.

Telefon interurban 561.

Palicson Lévai Ferenc villajában négy külön bejáratu **butorozott szoba azonnal kidó.**

Favágást

és **apritást** motorral háznál elfogad **Bánó és Bröder.**

Rendeléseket felvesz városi iroda Kossuth-utca.

Telefon 446 Telefon 446.

Eladok 21 drb miskarólt és herélt angol keresztelésű egy éves süldőt, 6 darab bonyhádi és simmentáli keresztelésű üszőt és tinót 1—2—3 éveseket, 1—2 éves nonius herélt csikót, 600 hektoliter bort és 3 keltetőgépet. Szobonya Bertalan ny. kir. igazgató. Királyhalom.

Butorozott lakás. Két szobás butorozott lakást keresek fürdőszoba-és konyhával azonnalra. Ajánlatok „Sürgös“ jelige alatt a kiadóba.

Egy fűszerüzlet üzleti berendezése és árú eladók. Cim a kiadóban.